

Додаток
до рішення виконавчого комітету
від 22.11.2017 № 595
«Затверджено»
рішенням виконавчого комітету
від 22.11.2017 № 595

ПОРЯДОК **встановлення пам'ятних знаків на території міста Суми (далі – Порядок)**

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає процедуру розгляду питань, пов'язаних з встановленням пам'ятних знаків (пам'ятників, меморіальних об'єктів, меморіальних дошок) місцевого значення в місті Суми.

1.2. Порядок розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2004 № 1181 «Деякі питання спорудження (створення) пам'ятників і монументів», наказу Державного комітету України з будівництва та архітектури та Міністерства культури і мистецтв України від 30.11.2004 № 231/806 «Про затвердження Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів», інших нормативно-правових актів.

1.3. Встановлення пам'ятних знаків в місті Суми є однією з форм увічнення та вшанування пам'яті видатних осіб, визначних історичних подій, що відбулися в місті, інформування гостей і мешканців про історію міста.

1.4. Ініціаторами увічнення пам'яті видатних діячів і подій шляхом встановлення пам'ятних знаків на території міста Суми можуть бути Президент України, органи державної влади, Сумський міський голова, органи місцевого самоврядування, офіційні представники іноземних держав, підприємства, установи, організації, громадські об'єднання, політичні партії та творчі спілки в особі їх центральних та місцевих статутних органів, трудові колективи, органи самоорганізації населення, ініціативні групи з числа дієздатних громадян України, які зареєстровані в установленому порядку на території міста Суми, чисельністю не менше 22 осіб.

1.5. У даному Порядку наведені терміни вживаються в таких значеннях:

1.5.1. Замовники – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, громадські об'єднання, які ініціювали або підтримали ініціативу увічнення пам'яті видатних діячів чи подій на території міста Суми шляхом встановлення пам'ятного знаку місцевого значення, замовили його проектування, встановлення (виготовлення/спорудження/створення) та забезпечили фінансування (співфінансування) вказаних робіт.

1.5.2 Пам'ятник – це архітектурна або скульптурна споруда в пам'ять про визначну особу або подію.

1.5.3. Меморіальна дошка – пам'ятний знак, встановлений на нерухомих історико – культурних об'єктах чи пам'ятних місцях, із текстом, що розкриває зв'язок історико – культурного об'єкта з історичними подіями чи визначними діячами.

1.5.4. Меморіальний об'єкт – пам'ятний знак, встановлений у визначених місцях міського ландшафту та/або інтер'єрах будівель, пов'язаних з історичними подіями, життям і діяльністю видатних осіб, історією міста.

1.6. Пам'ятні знаки виготовляються з довговічних матеріалів (природний камінь, метал тощо) за погодженням в установленому порядку проектними матеріалами.

1.7. Написи на пам'ятних знаках подаються українською мовою в простій, стислій формі без скорочень. Написи на пам'ятних знаках, пов'язаних з діячами інших національних культур, можуть також дублюватися мовою народу, до якого належить особа, пам'ять якої увічнюється.

1.8. Не допускається встановлення меморіальної дошки на фасаді будівлі, що повністю втратила історичний вигляд, відповідний часу подій чи періоду життя виданої особи, пам'яті якої присвячений пам'ятний знак.

1.9. Відкриття пам'ятного знака, як правило, приурочується до визначної дати (ювілею, етапу життєвого шляху особи чи круглій даті події) та відбувається в урочистій обстановці із залученням громадськості.

1.10. Цей Порядок не розповсюджується на встановлення пам'ятних знаків над похованнями осіб.

II. Порядок розгляду клопотань

2.1. Клопотання про встановлення пам'ятних знаків подається на ім'я Сумського міського голови.

2.2. До клопотання щодо встановлення пам'ятних знаків місцевого значення додаються такі документи:

- 1) обґрунтування доцільності створення пам'ятного знака в місті;
- 2) біографічна або історична довідка;
- 3) ескізний малюнок пам'ятного знака, пропозиція стосовно тексту напису на ньому і місця розташування пам'ятного знака;
- 4) фінансово-економічне обґрунтування вартості встановлення;
- 5) зазначення відповідних джерел фінансування і письмова згода замовника на фінансування робіт з проектування, виготовлення, встановлення і забезпечення урочистого відкриття пам'ятного знака, а також, у разі потреби - на приведення в належний стан фасаду будівлі, на якій планується встановити меморіальну дошку;
- 6) письмове погодження власника будівлі, на якій має бути розміщено меморіальну дошку (якщо будівля не є об'єктом власності територіальної громади міста Суми) або письмове погодження власника/користувача земельної ділянки, на якій планується встановити пам'ятник або меморіальний об'єкт (окрім випадків, коли земельна ділянка належить до комунальної власності територіальної громади міста Суми і не передана в установленому порядку в користування іншому суб'єкту);
- 7) згода членів сім'ї особи, пам'ять про яку увічніюється, якщо є можливість отримання такої згоди.

2.3. Управління архітектури та містобудування Сумської міської ради попередньо розглядає клопотання щодо встановлення пам'ятних знаків на відповідність поданих документів цьому Порядку та виносить на розгляд комісії з питань з увічнення пам'яті видатних осіб та подій (далі – Комісія) разом з письмовою інформацією про відповідність/невідповідність місця встановлення пам'ятного знака вимогам генерального плану міста Суми,

іншій містобудівній документації, плануванню та забудові, що історично склалися.

2.4. Склад Комісії затверджується розпорядженням міського голови. До складу Комісії входять представники виконавчих органів Сумської міської ради, органу охорони культурної спадщини обласної державної адміністрації, представники творчих спілок (архітектори, художники, дизайнери), краєзнавці та інші представники громадськості. Члени комісії беруть участь в її роботі на громадських засадах.

У разі персональних змін у складі комісії або відсутності осіб, які входять до її складу у зв'язку з відпусткою, хворобою чи з інших причин, особи, які виконують їх обов'язки, входять до складу комісії за посадою.

2.5. Комісія може запрошувати на засідання ініціаторів, членів сім'ї особи, пам'ять якої пропонується увічнити, представників підприємств, установ та організацій, окремих спеціалістів (за їх згодою).

Засідання Комісії є відкритими, на них можуть бути присутні депутати всіх рівнів, представники засобів масової інформації, громадськості.

2.6. Засідання Комісії є правомочними, якщо на них присутні не менше половини її складу.

2.7. Засідання Комісії проводить її голова, у разі відсутності – заступник голови Комісії.

Секретар Комісії забезпечує організаційні, інформаційні та технічні функції Комісії.

2.8. Рішення щодо включення питання до порядку денного засідання Комісії приймає голова Комісії.

2.9. Комісія розглядає клопотання, що надходять від ініціаторів, а також формулює власні пропозиції щодо форми увічнення пам'ятної події чи видатної особи.

2.10. У разі надходження клопотань про встановлення меморіальної дошки на будівлі власності територіальної громади міста Суми, Комісія письмово

повідомляє про це балансоутримувача даної будівлі. Якщо протягом п'яти робочих днів з моменту отримання повідомлення балансоутримувач не надав своїх письмових заперечень, вважається, що він погодив відповідне встановлення.

2.11. За результатами розгляду клопотань Комісія приймає одне з таких рішень:

- 1) підтримати клопотання і рекомендувати встановити пам'ятний знак;
- 2) перенести розгляд клопотання на термін, визначений Комісією у зв'язку із необхідністю отримання додаткових відомостей, погоджень, чи за іншими причинами, встановленими Комісією;
- 3) рекомендувати вшанувати пам'ять про подію або особу в іншій формі, про що письмово повідомити ініціатора/замовника;
- 4) відхилити клопотання, направити ініціаторам мотивовану відмову.

2.12. Рішення Комісії приймаються відкритим голосуванням простою більшістю голосів від загального складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

2.13. Рішення Комісії оформлюються протоколом, що підписується головуючим на засіданні і секретарем Комісії, після чого секретар Комісії направляє ініціаторам письмові повідомлення про рішення Комісії.

2.14. З урахуванням рішення Комісії управління архітектури та містобудування Сумської міської ради готує відповідний проект рішення виконавчого комітету Сумської міської ради щодо встановлення пам'ятного знаку.

2.15. Комісія має право, у виняткових випадках, рекомендувати встановлення пам'ятних знаків із увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися в місті, за рахунок коштів міського бюджету в рамках відповідних цільових програм. У такому разі ініціатором встановлення пам'ятного знака буде виступати виконавчий комітет Сумської міської ради.

2.16. У рішенні виконавчого комітету Сумської міської ради зазначаються:

- 1) ініціатор встановлення пам'ятного знака;
- 2) вид пам'ятного знака (пам'ятник, меморіальна дошка, меморіальний, об'єкт);
- 3) місце розташування пам'ятного знака;
- 4) джерела фінансування робіт із встановлення пам'ятного знака та замовники цих робіт;
- 5) доручення виконавчому органу Сумської міської ради у сфері управління майном комунальної власності здійснити заходи щодо прийняття пам'ятного знака до комунальної власності територіальної громади міста Суми у випадку, якщо пам'ятний знак встановлено на будівлі/споруді чи території, що належить до комунальної власності міста, або передати на баланс власника (балансоутримувача) будівлі чи земельної ділянки, на якій розміщено пам'ятний знак, якщо будівля/земельна ділянка не є об'єктом власності територіальної громади міста Суми.

2.17. Після прийняття виконавчим комітетом Сумської міської ради рішення про встановлення (створення) пам'ятного знака (пам'ятника) ініціатор звертається до управління архітектури та містобудування Сумської міської ради з ініціативою проведення в установленому законодавством порядку конкурсу на кращу проектну пропозицію щодо пам'ятника.

Положення про конкурс розробляється управлінням архітектури та містобудування Сумської міської ради і затверджується рішенням виконавчого комітету Сумської міської ради.

2.18. Склад конкурсної ескізної пропозиції пам'ятного знака (пам'ятника):

- 1) генплан М 1:500 (1:200; 1:100);
- 2) план споруди М 1:100 (1:200; 1:50; 1:20);
- 3) фасади М 1:100 (1:200; 1:50; 1:20);
- 4) планувальний макет М 1:500 (1:200; 1:100; 1:50) (рекомендовано);
- 5) модель скульптури (рекомендовано);

б) пояснювальна записка з визначенням орієнтовної вартості пам'ятного знака.

2.19. Відповідно до обраної на конкурсній основі ескізної пропозиції пам'ятника замовник доручає виконання окремих видів проектних і

будівельних робіт особам, які мають відповідну ліцензію (кваліфікаційний сертифікат).

2.20. Після прийняття рішення виконавчого комітету Сумської міської ради про встановлення пам'ятного знака (меморіальної дошки/меморіального об'єкта) ініціатор зобов'язаний виконати такі вимоги:

1) забезпечити створення ескізної пропозиції меморіальної дошки/меморіального об'єкта відповідно до погодженого Комісією ескізного малюнку;

2) подати ескізну пропозицію на узгодження управлінню культури та туризму Сумської обласної державної адміністрації (орган охорони культурної спадщини) і управлінню архітектури та містобудування Сумської міської ради.

2.21. Склад ескізної пропозиції пам'ятного знака (меморіальної дошки/меморіального об'єкта):

1) ситуаційний план розміщення пам'ятного знака масштабу 1:200 або 1:100;

2) креслення пам'ятного знака (меморіальної дошки/меморіального об'єкта) із зазначенням габаритних розмірів, тексту, малюнку, тощо;

3) модель пам'ятного знака (меморіальної дошки/меморіального об'єкта) (рекомендовано);

4) візуалізація за місцем встановлення (масштаб довільний);

5) пояснювальна записка із зазначенням матеріалів, способу виконання, визначенням орієнтовної вартості пам'ятного знака (меморіальної дошки/меморіального об'єкта).

2.22. Відповідно до узгодженої в установленому порядку ескізної пропозиції замовник забезпечує проведення робіт щодо встановлення меморіальної дошки та, у разі потреби, здійснення заходів щодо приведення в належний стан фасаду будівлі, на якій планується встановити меморіальну дошку.

III. Правила встановлення пам'ятних знаків

3.1. Встановлення пам'ятних знаків на території міста Суми здійснюється відповідно до цього Порядку з дотриманням вимог законодавства, державних стандартів, норм і правил.

3.2. Клопотання про встановлення пам'ятних знаків розглядаються не раніше ніж через один рік після смерті особи або події, пам'ять якої увічніюється. На осіб, удостоєних звання Героя України, а також осіб, удостоєних звання «Почесний громадянин міста Суми» обмеження по строкам встановлення не розповсюджуються.

На згадку про видатну особу в межах міста, як правило, може бути встановлено тільки один пам'ятний знак - за колишнім місцем проживання або роботи.

3.3. Чинним законодавством можуть бути встановлені інші обмеження (заборони) щодо встановлення пам'ятних знаків.

3.4. Відповідальність за санітарно-технічний та естетичний стан пам'ятних знаків, покладається на балансоутримувачів відповідних об'єктів.

3.5. Розроблення проектної документації, її погодження, будівництво, прийняття споруджених пам'ятних знаків (пам'ятників) в експлуатацію, демонтаж, переміщення та заміна пам'ятних знаків здійснюється згідно з вимогами законодавства, державних будівельних норм, місцевих нормативно-правових актів.

**Начальник управління-
головний архітектор**

А.В. Кривцов